

ทัมยูกา โทตุ มหาราชนี

๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๓

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

call center 1548

THE

ONE

ปีที่ 2 ฉบับที่ 8 ประจำเดือน สิงหาคม 2553

เดอะ วัน

คำนำ

วันที่ 12 สิงหาคม 2553 เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 78 พรรษา ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พระองค์ท่านทรงอุทิศพระวรกายปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่างๆ เคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้คนไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชกรณียกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อาชีพ และความเป็นอยู่ของผู้ยากไร้และพลสกนิกกร ในชนบทห่างไกล

พระราชกรณียกิจอันสำคัญยิ่งด้านหนึ่ง ก็คือ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากไร้ โดยการส่งเสริมอาชีพให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และยังเป็น การสืบทอดช่างฝีมือด้านต่างๆ เช่น งานถมทอง งานคร่ำ เป็นต้น อันเป็นมรดกของชาติที่หากไม่รักษาไว้ก็จะสูญหายไปตามกาลเวลา นอกจากนั้นแล้ว พระองค์ยังทรงเอาพระทัยใส่ในกิจการด้านต่างๆ อีกมากมายสุดคณานับการ เพื่อให้พลสกนิกกรของพระองค์ท่านดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็น “แม่ของแผ่นดิน” ผู้ทรงเปี่ยมล้นไปด้วยความรักและความห่วงใยต่อประชาชน จึงควรที่ผู้ที่เป็นคนไทยทุกคนทุกหมู่เหล่าจะร่วมใจกันลดความขัดแย้ง และหันมาสร้างความรัก ความสามัคคี ความปรองดอง ให้เกิดขึ้นในชาติ อันเป็นการธำรงชาติ บ้านเมือง ให้ยั่งยืนตลอดไป

กองบรรณาธิการ

คณะผู้จัดทำ ที่ปรึกษาภาคีสถิต : มงคล สุระสัจจะ , นิรันดร์ กัลยาณมิตร , พินิจ เจริญพานิช , วันชัย อุดมสิน
บรรณาธิการอำนวยการ : พิภพ ดำทองสุข บรรณาธิการที่ปรึกษา : จักรี ชื่นอุระ , บุญเสริม จิตเจนสุวรรณ
กมลโลจธมน์ เชียงวงศ์ , บรรจง กนะกาศัย , สฤณี วิฑูรย์ , วิเชียร ชิตชนกนารถ , เทพประสิทธิ์ วงษ์ท่าเรือ
บรรณาธิการบริหาร : ชาญศักดิ์ ถวิล ผู้ช่วยบรรณาธิการ : ว่าที่ ร.ต.กรกฎ ประเสริฐวงษ์
กองบรรณาธิการ : วินัส สีสุข , ประจวบศักดิ์ อารมณ , พิชิต มงคลอุปถัมภ์ , มาลี เกตุเรน , สัมฤทธิ์ อิมอก
ณรงค์ฤทธิ์ มาทอง , ปิยะพงษ์ ตูลาชม , ประเชิญ สมองดี , ฌภัทร แสนยางนอก , สันติภาพ คุณศิริวัฒนา
ฝ่ายทะเบียนและจัดส่ง : สุกัญญา เหมือนเพชร , สุรีย์ จิตต์โสภา , พรทิพย์ สงศรีอินทร์
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์อาสาธาธาธาดินแดน กรมการปกครอง

พระราชประวัติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นพระธิดาองค์ใหญ่ของพลเอก พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ (ม.จ.นักขัตตมงคล กิตติยากร) กับ ม.ล. บัว กิตติยากร ที่บ้านพลเอก เจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์ (ม.ร.ว.สท้าน สนิทวงศ์) บิดาของ ม.ล.บัว ณ บ้านเลขที่ ๑๘๐๘ ถ.พระรามหก อ.ปทุมวัน จ.พระนคร ตรงกับวันศุกร์ที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๗๕ และได้รับพระราชทานนามจาก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ว่า “สิริกิติ์” แปลว่า “ผู้ที่มีผู้สรรเสริญ เล่าลืออันเป็นสิริมงคล” หรือ “เป็นศรีแห่งราชสกุลกิตติยากร” ได้ทรงหมั้นกับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ และทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส และทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชินี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๓ ณ วังสระปทุม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเฉลิมพระยศ สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ เป็น “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี” เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ต่อมา ทรงได้รับสถาปนาเป็น

“สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”

ศิลป์แผ่นดิน ครั้งที่ ๕

ARTS OF THE KINGDOM V

เนื่องในวาระโอกาสสำคัญของชาติ วารสาร The One ฉบับนี้ ขอเชิญทุกท่านไปชมนิทรรศการผลงานชิ้นเอกของโรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดา มูลนิธิส่งเสริม ศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในชื่อนิทรรศการ “ศิลป์แผ่นดิน” ครั้งที่ ๕ (Arts of The Kingdom V) จัดแสดง ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

ผลงานชิ้นเอกที่นำมาจัดแสดง เป็นฝีมือของสมาชิกศิลปาชีพ สวนจิตรลดา ซึ่งเป็นแหล่งช่างฝีมือที่จะอนุรักษ์งานฝีมือที่สืบทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษและกำลังเสื่อมสูญไปตามกาลเวลา สืบเนื่องจากที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทำให้ทรงตระหนักถึงความยากจนของราษฎร จึงทรงช่วยเหลือราษฎรให้มีอาชีพเสริมจากงานหัตถกรรม อีกทั้งทรงรับลูกหลานชาวนาชาวไร่ที่ยากจนมาฝึกงาน ณ โรงฝึกศิลปาชีพ สวนจิตรลดา ปัจจุบันมีการฝึกอบรมทั้งสิ้น ๒๓ แผนก อาทิ เครื่องทอง ถมทอง คร่ำ ลงยาสี ทอผ้า จักสานย่านลิเภา ตกแต่งปีกแมลงทับ แกะสลักไม้ เป็นต้น ฝีมือของสมาชิกศิลปาชีพได้พัฒนาไปพร้อม ๆ กับการเติบโตของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๙ และบางส่วนได้พัฒนาฝีมือจนสามารถรังสรรค์งานฝีมือระดับ “ศิลป์แผ่นดิน” ขึ้นมา

ชิ้นงานสำคัญที่นำมาจัดแสดงมี ๒๔ ชิ้น อาทิเช่น ห่องปีกแมลงทับ สัปคับถมทอง สีวิกากาญจน์ ม้านิลมังกร เรือพระที่นั่งจำลองศรีสุพรรณหงส์ ฉากปักสระโบกขรณี ฉากจำหลักไม้สระโบกขรณี บุษบกมาลา ผ้าปักไหมน้อย “ป่าหิมพานต์” เรือสำเภาพระมหาชนก เป็นต้น ซึ่งแต่ละชิ้นงาน มีความสวยงามละเอียด ประณีต และบางชิ้นงาน ต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์นานนับปี นับเป็นงานช่างฝีมือระดับสูงและ ทรงคุณค่าแห่งความเป็นไทย นอกจากนี้ ชิ้นงานต่าง ๆ แล้วผู้เข้าชมนิทรรศการยังจะได้ชมความสวยงามวิจิตรบรรจงของพระที่นั่งอนันตสมาคม พระที่นั่งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ก่อสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นพระที่นั่งองค์สำคัญของชาติ ใช้เป็นสถานที่ประกอบการพิธีและรัฐพิธีต่าง ๆ

นิทรรศการ ศิลป์แผ่นดิน ครั้งที่ ๕ เปิดให้ประชาชนเข้าชมวันอังคาร - วันอาทิตย์ (ปิดทุกวันจันทร์ เทศกาลปีใหม่และ สงกรานต์) เวลาเปิดเข้าชม 10.00 - 20.00 น. เวลาจำหน่ายบัตร 10.00-19.00 น. บัตรราคา 150 บาท สำหรับประชาชนทั่วไปและ 75 บาท สำหรับนักเรียน นักศึกษา (แสดงบัตรประจำตัว) ผู้เข้าชมควรแต่งกายสุภาพ ห้ามนุ่งขาสั้นและเสื้อไม่มีแขน สตรีนุ่งกระโปรงหรือผ้าซิ่น ในงานมีบริการหุ้บบรรยายรายละเอียดแต่ละชิ้นงานให้ผู้เข้าชมด้วย สำหรับผู้ที่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว สามารถนำรถยนต์เข้าไปจอดได้ภายในบริเวณพระที่นั่งอนันตสมาคม สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.artsofthekingdom.com หรือ โทร 02-2839411

* สถานที่จัดงาน และการเดินทาง

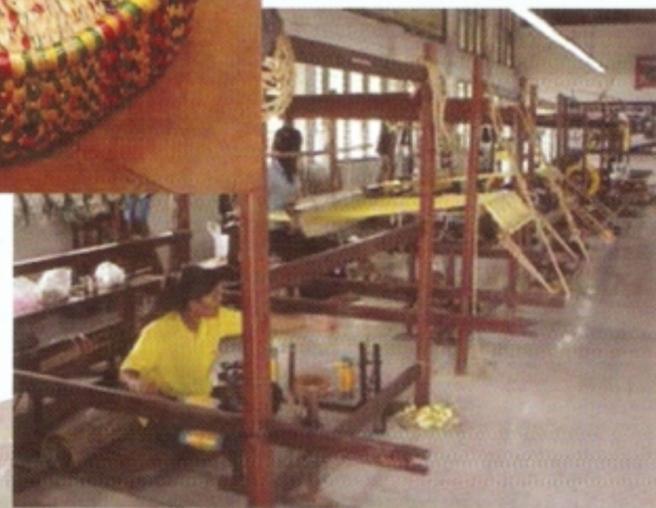

การเดินทาง
(แผนที่พระที่นั่งอนันตสมาคม)
สายรถประจำทางที่ผ่าน พระที่นั่งอนันตสมาคม จำนวน 8 สาย
503, 23, 72, 509, 16, 18, 70, 505

ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ Bangsai Arts and Crafts of H.M. Queen Silikit of Thailand

พระราชกรณียกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ คือ การเสด็จพระราชดำเนินตามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุกแห่งหนทั่วทุกภาคของประเทศไทย พระราชกรณียกิจนี้ได้ทรงปฏิบัติติดต่อกันมานานนับเป็นระยะเวลาหลายสิบปีแล้ว จึงทำให้ทรงเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของราษฎร ว่ามีความทุกข์สุขอย่างไร ที่ทรงเป็นห่วงมากที่สุดก็คือความยากจนของราษฎร จึงทรงมีพระราชประสงค์จะจัดหาอาชีพให้ราษฎรทำเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้เพียงพอแก่การยังชีพในภาวะปัจจุบัน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสนพระทัยในงานฝีมือพื้นบ้านหรือศิลปกรรมพื้นบ้าน ที่จัดทำขึ้นโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นมาก พระองค์จึงส่งเสริมในเรื่องนี้ โดยการจัดให้มีครูออกไปฝึกสอนราษฎร เป็นการช่วยปรับปรุงคุณภาพของงานให้ดียิ่งขึ้นเมื่อราษฎรมีความชำนาญแล้ว ผลงานที่ผลิตออกมา ก็จะทรงรับซื้อไว้ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ซึ่งงานนี้ต่อมาได้ขยายออกเป็น มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2519 และได้ทรงจัดตั้งโรงฝึกอบรมศิลปาชีพ ขึ้นแห่งแรกที่พระตำหนักสวนจิตรลดา ในวันฉัตรมงคลปี 2523 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร รองประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ สรรหาที่ดินที่ใกล้เคียงกับพระราชวังบางปะอินเพื่อจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพอีกแห่งหนึ่ง นายธานินทร์ กรัยวิเชียร จัดหาที่ดินได้ 2 แปลง เป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้รัฐบาลจัดการปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้ ได้มีที่อยู่และทำมาหากินตามอัธยาศัย แปลงหนึ่งอยู่ที่อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก อีกแปลงหนึ่งอยู่ที่อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรที่ดินแปลงที่อยู่ที่อำเภอบางไทร ด้วยพระองค์เอง ซึ่งที่ดินแปลงนี้มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 750 ไร่ และทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยว่า สมควรที่จะสร้างศูนย์ศิลปาชีพ ณ ที่นี้

วันที่ 3 มิถุนายน 2523 รัฐบาลได้น้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินแปลงนี้แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 4 รอบ และรัฐบาลยังได้มีมติให้หน่วยราชการต่าง ๆ สนับสนุนโครงการของศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงจัดตั้งขึ้น โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการศึกษาความสงบเรียบร้อย และประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการจัดฝึกอบรมศิลปาชีพเรื่อยมา และมีการซื้อที่ดินเพิ่มเติมอีก 200 ไร่เศษรวมเป็นเนื้อที่ทั้งหมดเกือบ 1,000 ไร่ในปัจจุบันสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2527

พระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ “ข้าพเจ้านั้นภูมิใจเสมอว่า คนไทยมีสายเลือดของช่างฝีมืออยู่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็ชานาชาวไร่หรืออาชีพใดอยู่สารทิศใด คนไทยมีความละเอียดอ่อน และฉับไวต่อการรับศิลปะทุกชนิด ขอเพียงแต่ให้เขามีโอกาสได้เรียนรู้และฝึกฝนเขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้เห็นได้”

การให้บริการที่ดี

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า “บริการ หมายถึง การปฏิบัติรับใช้ การให้ความสะดวกต่างๆ” ส่วนความหมายโดยทั่วไป คือ การกระทำที่เปี่ยมไปด้วยความช่วยเหลือ หรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

การบริการ เป็นการปฏิบัติงานที่กระทำหรือติดต่อและเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ การให้บุคคลต่าง ๆ ได้ใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง ทั้งด้วยความพยายามใด ๆ ก็ตาม ด้วยวิธีการหลากหลายในการทำให้คนทุกคนที่เกี่ยวข้องได้รับความช่วยเหลือ จัดได้ว่าเป็นการให้บริการทั้งสิ้น

การจัดอำนวยความสะดวกก็เป็นการให้บริการ การสนองความต้องการของผู้รับบริการก็เป็นการให้บริการ การให้บริการจึงสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี จุดสำคัญคือเป็นการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ

การบริการเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลและเป็นสิ่งที่บุคคลได้กระทำขึ้น การบริการเป็นความรับผิดชอบของทุกคน และสามารถแบ่งความรับผิดชอบกันไปในงานแต่ละด้าน โดยมีผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบรวม

เราอาจแยกพิจารณาลักษณะของบริการที่แสดงออก ได้ดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อผู้อื่น พฤติกรรมโดยทั่วไปจะเห็นได้จากการกระทำ การบริการจะมีการแสดงออกในลักษณะของสีหน้า แววตา กิริยาท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง การแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นจะเกิดผลได้ทันที เกิดผลขึ้นได้ตลอดเวลาและแปรผลได้รวดเร็ว อันเป็นลักษณะเฉพาะของการบริการ

2. เป็นการกระทำที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด และจิตใจการบริการจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับความคิดของผู้ให้บริการ ซึ่งจะแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อ ความปรารถนาและค่านิยม ถ้าสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด และจิตใจที่ดีก็ย่อมจะมีผลต่อการบริการที่ดีตามไปด้วย

3. เป็นสิ่งที่บุคคลได้กระทำขึ้นอันเชื่อมโยงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการ การบริการเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนเป็นผู้ให้บริการ และต้องการคนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบริการที่ดี เพราะกิจกรรมใดๆ เกี่ยวกับการบริการ คนจะต้องมีส่วนสัมพันธ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ จึงเป็นการดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

“เพิ่มคุณค่างานบริการด้วยหัวใจบริการ
service mind”

นอกจากนี้ ความมีอัธยาศัยไมตรีเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการให้บริการ เพราะความมีอัธยาศัยไมตรีจะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกอบอุ่นและประทับใจ ซึ่งทุกคนที่มารับบริการต้องการให้เราแสดงออกดังต่อไปนี้

1. บริการที่มีไมตรีจิต จะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกอบอุ่นและประทับใจที่ได้รับการต้อนรับอย่างมีอัธยาศัย
2. ยิ้ม เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกในการทักทายบุคคล เพราะจะทำให้เขารู้สึกอบอุ่นใจ และในคำพูดที่เราทักทายเราสามารถใช้น้ำเสียง และท่วงทำนองที่เป็นธรรมชาติให้ผู้รับบริการรู้สึกพอใจที่มารับบริการของเรา
3. คำพูดที่วิเศษ คือ คำพูดเหล่านี้ “ขอบคุณครับ” “ผมเสียใจ” “ขอโทษครับ” “มีอะไรให้ผมรับใช้” ชื่อของผู้รับบริการเป็นคำวิเศษ เช่นกันเมื่อเราได้สนทนากันและจดจำได้
4. ให้ความช่วยเหลือและแสดงไมตรีจิตที่จะทำให้ผู้รับบริการ อบอุ่นใจ

5. ถ้าหากเราใส่ “ยิ้ม” ลงไปในน้ำเสียง หมายความว่า การพูดด้วยน้ำเสียงที่มีไมตรีจิตและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ

6. เราควรที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการ แม้เราเองสามารถช่วยได้เพียงเล็กน้อยในปัญหานั้น แต่เราอาจขอให้คนอื่นช่วยได้ แต่อย่างไรก็ตาม อย่าพยายามปิดความผิดให้พ้นจากตนเอง ควรจะยอมรับอย่างอ่อนน้อมและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขความผิดนั้น

7. เราควรจะต้องมีอัธยาศัยไมตรีต่อเพื่อนร่วมงานของเราด้วยทุกคน คนจะทำงานร่วมกันได้ดีกว่าถ้าทุกคนมีไมตรีจิตต่อกัน ผู้รับบริการจะสังเกตเห็นได้ชัดว่าบรรยากาศในการทำงาน โดยส่วนรวมมีอัธยาศัยไมตรีต่อกันไม่ใช่เฉพาะที่เห็นได้จากคนใดคนหนึ่ง

ผู้รับบริการมีเหตุผลหลายอย่างที่มาติดต่อขอรับบริการกับหน่วยงานของเรา แต่สิ่งหนึ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังเสมอว่าจะได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น และมีไมตรีจิตจากพนักงานผู้ให้บริการ ถ้าเราให้การต้อนรับเช่นนั้น ผู้รับบริการก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงานของเรา โดยส่วนรวมและเกิดความไว้วางใจตามมาด้วยความพอใจในที่สุด

17 สิงหาคม 2553 นายมงคล สุระสัจจะ อธิบดีกรมการปกครอง เป็นประธานพิธีเปิดการประชุมนิเทศปลัดอำเภอบรรจุใหม่ รุ่นที่ 10/2553 จำนวน 60 คน ณ สัมมนาการวังสวนสุนันทา ถนนราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

และในโอกาสเดียวกันนี้ นายพิภพ ดำทองสุข ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน ได้บรรยายให้ความรู้แก่ปลัดอำเภอบรรจุใหม่ ในหัวข้อ “การทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน”

ทูลฎีกาทะเบียนและบัตรประชาชน

โดย...ส่วนการทะเบียนราษฎร

เมื่อปี ๒๕๒๗ ครอบครัว “น.” เดิมอยู่ที่อำเภอ บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ได้อพยพครอบครัวพ่อแม่และ ลูกอีก ๕ คน ไปอยู่ที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี แม่ได้แจ้งการย้ายที่อยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไปอยู่ที่ อำเภอดำเนินสะดวก หลายปีต่อมา แม่รู้ว่ามีบุคคลอื่นใช้ชื่อ และรายการบุคคลของลูกทั้ง ๕ คน ดำเนินการทูลฎีกาทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน จึงได้ไปร้องต่อ นายอำเภอดำเนินสะดวกขอให้ตรวจสอบ จากการตรวจสอบ พบว่า ลูกทั้ง ๕ คน ถูกสวมตัวทำบัตรฯ บางคนถูกเปลี่ยน ชื่อตัวและย้ายที่อยู่ไปยังสำนักทะเบียนอื่น การทูลฎีกา สวมตัวทำบัตร เปลี่ยนชื่อตัว แจ้งย้ายที่อยู่ของทุกคนเกิด ขึ้นระหว่างปี ๒๕๓๙ ถึง ๒๕๔๐ ที่สำนักทะเบียน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งครอบครัว “น.” เคยมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ ซึ่งตั้งแต่ย้ายไปอยู่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ทั้ง ๕ คน ก็ได้มีการทำบัตรที่ อำเภอดำเนินสะดวกด้วย เมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงโดย ละเอียดจึงพบว่า เมื่อปี ๒๕๒๗ ซึ่งครอบครัว “น.” ได้แจ้ง การย้ายที่อยู่ออกจากอำเภอบ้านแพ้วไปอยู่ที่อำเภอดำเนินสะดวกนั้น ไม่ปรากฏการประทับคำว่า “ย้าย” ใน ทะเบียนบ้าน (ขณะนั้นยังคงใช้ระบบการเขียนด้วยลายมือ ไม่ได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์) ซึ่งอาจจะเป็นความจงใจหรือ ความบกพร่องในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ต่อมา มีการ เปลี่ยนทะเบียนบ้านจากฉบับปี ๒๕๒๖ ซึ่งเขียนด้วยลายมือ เป็นฉบับปี ๒๕๓๑ ที่พิมพ์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งก่อน จะแจกจ่ายสำเนาทะเบียนบ้านให้ประชาชน ก็ได้มีการตรวจสอบ กับทะเบียนบ้านฉบับปี ๒๕๒๖ เมื่อไม่ปรากฏการย้าย ในทะเบียนบ้านของคนในครอบครัว “น.” จึงมีการปรับปรุง ฐานข้อมูลทะเบียนกลางทำให้ชื่อและรายการบุคคลของ ครอบครัว “น.” กลับมา มีชื่อและรายการบุคคลอยู่ใน ฐานข้อมูลทะเบียนของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งไม่ถูกต้อง จึงเป็นโอกาสให้ผู้ทูลฎีกาใช้ชื่อและรายการ บุคคลของครอบครัว “น.” ทำการทูลฎีกาทะเบียน และบัตรฯ และในข้อเท็จจริงปรากฏผู้ร่วมทูลฎีกาก็คือ ปลัดอำเภอ และเจ้าหน้าที่ปกครองที่รู้ข้อมูลทางการ ทะเบียนราษฎรเป็นอย่างดีว่าครอบครัว “น.” ได้ย้ายที่อยู่ ออกจากสำนักทะเบียนอำเภอบ้านแพ้วไปแล้ว

เมื่อการทูลฎีกาทะเบียนและบัตรเริ่มต้นที่สำนัก ทะเบียนอำเภอบ้านแพ้ว ซึ่งเป็นสำนักทะเบียนต้นทาง จึงเป็นหน้าที่ของสำนักทะเบียนอำเภอบ้านแพ้วจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อดำเนินการใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ด้านทะเบียน ด้านอาญา และด้านวินัย (หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีมีการกระทำ ทูลฎีกาทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน)

ด้านทะเบียน จะต้องตรวจสอบว่าเอกสารการ ทะเบียนที่ทูลฎีกาได้บ้าง ทั้งทะเบียนราษฎร ทะเบียนบัตร ประจำตัวประชาชน หรือทะเบียนอื่น ต้องยกเลิกเพิกถอน หรือจำหน่าย รวมทั้งการจำหน่ายในฐานข้อมูลการทะเบียน และต้องแจ้งไปยังสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องให้ยกเลิก เพิกถอนหรือจำหน่ายเอกสารการทะเบียนเช่นเดียวกันด้วย (หนังสือ สำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๖ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เรื่อง การจำหน่ายรายการบุคคลใน เอกสารทะเบียนราษฎร) การดำเนินงานด้านทะเบียน จะต้องดำเนินการเป็นอันดับแรกโดยเร่งด่วน เพื่อแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนให้ผู้ถูกแอบอ้างสวมตัวได้มีชื่อและ รายการบุคคลที่ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง โดยฐานข้อมูล ทะเบียนกลางและฐานข้อมูลทะเบียนของสำนักทะเบียน อำเภอก็จะต้องได้รับการปรับปรุงรายการให้ตรงกับข้อเท็จจริง ก่อนที่จะถูกแอบอ้างทูลฎีกาทะเบียนและบัตรฯ

สำนักงานทะเบียนที่เกี่ยวข้อง ก็จะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ทั้งด้านทะเบียน ด้านอาญา และด้านวินัย และปฏิบัติเช่นเดียวกันกับสำนักงานทะเบียนต้นทาง กล่าวคือ ด้านอาญา ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษผู้ทุจริต และผู้ให้การสนับสนุนทุกคนทุกฐานความผิด ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษทางอาญา ด้านวินัยต้องตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายหรือไม่ หากไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบก็ต้องถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งกรณีดังกล่าวมีปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ปกครองร่วมทุจริตจึงถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ ปัจจุบันผู้ทุจริตสวมตัว และเจ้าหน้าที่ยังคงถูกจำคุก จะเห็นได้ว่าการทุจริตกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นจากข้อผิดพลาดบกพร่อง ขณะเริ่มใช้ระบบคอมพิวเตอร์กับงานการทะเบียนราษฎรซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านจากระบบการเขียนด้วยลายมือมาเป็นระบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ เจ้าหน้าที่ผู้ทุจริตจึงอาศัยการยังคงมีชื่อและรายการบุคคลดังกล่าวมาเป็นช่องทางในการทุจริตทางทะเบียนและบัตร ทำให้ผู้เป็นเจ้าของชื่อและรายการบุคคลที่แท้จริงได้รับความเดือดร้อน

กรณีการปรากฏชื่อ และรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน ขณะเจ้าของชื่อและรายการบุคคลย้ายไปอยู่ที่อื่นแต่ยังคงปรากฏชื่อและรายการบุคคลอยู่ หรือเสียชีวิตแล้วแต่ยังไม่ได้จำหน่ายรายการ หรือมีชื่อและรายการบุคคลซ้ำสอง สำนักงานทะเบียน หรือเจ้าของชื่อและรายการบุคคลไปทำงานต่างประเทศเป็นเวลานาน ข้อมูลไม่มีความเคลื่อนไหวเหล่านี้ ล้วนเป็นจุดอ่อนที่ผู้ทุจริตทางทะเบียนและบัตรฯ จะอาศัยเป็นช่องทางในการทุจริต ดังนั้น การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎรให้ตรงต่อข้อเท็จจริงจะเป็นการกำจัดจุดอ่อน ป้องกันการทุจริตในอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ สำนักงานทะเบียนอาจชี้แจงให้เจ้าบ้านเห็นความสำคัญของการตรวจสอบสำเนาทะเบียนบ้าน หรือจัดตั้งอาสาสมัครทะเบียนประจำหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือสำนักงานทะเบียนอีกทางหนึ่งก็จะ เป็นประโยชน์ต่องานการทะเบียน ระเบียบ หนังสือสั่งการ

๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๘ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีมีการกระทำทุจริตทางทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

๒. หนังสือสำนักงานทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๖ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เรื่อง การจำหน่ายรายการบุคคลในเอกสารทะเบียนราษฎร

๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตทางทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน

บัตรนาย

(ไปไหน ??)

โดย ... ส่วนบัตรประจำตัวประชาชน

บัตรหาย บัตรหาย บัตรหาย

“บัตรหายก็ไปทำใหม่สิ มัวบ่นอยู่ทำไม เดียวนี้ทำงานจะตาย เป็บเดียวก็ได้แล้ว”

“ไปมาแล้ว แต่เจ้าหน้าที่บอกว่าบัตรไม่มี ทำไม่ได้ ถ้าจะทำก็จะได้ใบเหลืองไปก่อน ค่อยมารับบัตรทีหลัง”

“อ้าว !!! แล้วกัน ทำไมเป็นอย่างนั้นล่ะ แล้วบัตรหายไปไหนหมด ? บัตรหมดแล้ว บัตรหมดอีกแล้วหรือ ทำไมปล่อยให้บัตรหมด ทำไมไม่วางแผนให้ดี รู้ว่าบัตรจะหมดทำไมจึงไม่ซื้อให้พอ คราวก่อนบัตรก็หมดครั้งหนึ่งแล้วทำไมปล่อยให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยอีก คราวนี้จะให้ทำยังไงกลับไปทำบัตรแบบแถบแม่เหล็กอีกใช้มั๊ย ทำไมเป็นอย่างนี้มีแต่ถอยหลังเข้าคลอง วนไปวนมาอยู่อย่างนี้ ไม่จบไม่สิ้นทำไม ทำไม ทำไม ? ? ?

คำถามมากมายเหล่านี้ หลังไหลเข้ามาทุกทิศทางจากประชาชนทั่วไป เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสื่อมวลชนทุกแขนง เป็นข่าวที่กระจายอย่างรวดเร็วทั่วถึง คนปกครองคงรับรู้และได้ยินกันทั่ว ด้วยความรู้สึกที่แตกต่างกันไป มีทั้งสงสัยใคร่รู้ หนักใจ เบื่อหน่าย แสลงใจ และอีกหลากหลายความรู้สึก แต่ที่ย่ำแย่หนักสุดคือคนที่อยู่สำนักทะเบียน เพราะเป็นด่านหน้าที่ต้องปะทะกับประชาชนโดยตรง ต้องตอบคำถามนี้ทุกวันจนหงุดหงิดรำคาญใจ แต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ มันเป็นคำถามสุดฮิตที่ทิ่มแทงใจ ไม่มีใครอยากได้ยิน และไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้นเลย ไม่ว่าจะในอดีตที่ผ่านมา ในปัจจุบัน หรือในอนาคตข้างหน้า

ความจริงแล้ว บัตรไม่ได้หายไปไหน แต่บัตรยังไม่ถึงกรมการปกครอง โดยอยู่ระหว่างจัดหาของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือกระทรวงไอซีที เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อปี 2546 มอบหมายให้กระทรวงไอซีที เป็นผู้จัดซื้อบัตร Smart Card ส่งมอบให้กรมการปกครอง เพื่อนำไปจัดทำบัตรให้กับประชาชน ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มจัดทำบัตร Smart Card เมื่อปี 2548 จนถึงปัจจุบัน กระทรวงไอซีทีได้ส่งบัตร Smart Card ให้กรมการปกครองแล้ว 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 เมื่อปี 2548 จำนวน 12 ล้านบัตร ครั้งที่ 2 เมื่อปี 2551 จำนวน 26 ล้านบัตร รวม 38 ล้านบัตร และกรมการปกครองได้นำไปออกบัตรให้ประชาชนจนหมดสิ้นแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดหาบัตร ครั้งที่ 3 จำนวน 26 ล้านบัตร โดยกระทรวงไอซีทีได้ทำสัญญาจ้างบริษัท วีเค ทำการผลิตบัตร Smart Card แล้ว แต่เนื่องจากบัตร Smart Card ที่ผลิตออกมาไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามกฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน จึงต้องมีการแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องต่อไป ทำให้เกิดความล่าช้าในการส่งมอบบัตร Smart Card ให้กรมการปกครอง และเป็นเหตุให้ไม่มีบัตร Smart Card ใช้อยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม การจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องไม่สามารถหยุดชะงักได้ เนื่องจากกฎหมายบังคับให้ประชาชนคนไทยต้องมีบัตร และประชาชนก็ต้องใช้บัตรในการแสดงตนหรือการทำธุรกรรมต่างๆ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กรมการปกครองจึงได้กำหนดให้ออกใบรับคำขอมีบัตร (บ.ป.2ก หรือใบเหลือง) ให้ใช้ไปพลางก่อน เป็นเวลา 120 วัน หรือจนกว่าจะได้รับบัตร Smart Card

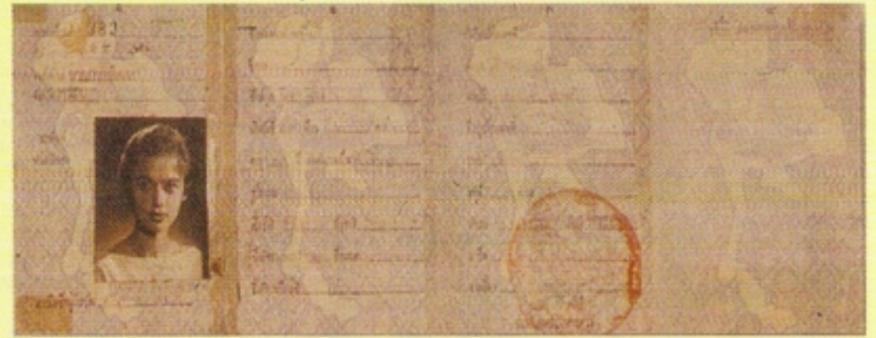
ใบเหลืองที่ออกให้ในครั้งนี สามารถใช้แสดงตนทำธุรกรรม เลือกตั้ง ฯลฯ ได้เสมือนบัตรประจำตัวประชาชนทุกประการ นอกจากนั้นยังได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในขั้นตอนการออกใบเหลือง โดยได้พิมพ์รูปถ่ายของเจ้าของข้อมูลไว้ในเอกสารดังกล่าว และพิมพ์รายการชื่อ-สกุล และรายการอื่นๆ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ทำให้รายการถูกต้องชัดเจน อ่านง่าย ประชาชนได้รับความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะไม่ต้องนำรูปถ่ายมาติดในเอกสาร เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับรองอีก

“การออกใบเหลือง มันดูถอยหลังเข้าคลองและย้อนยุคยิ่งกว่าการออกบัตรแบบแถบแม่เหล็กซะอีกนะ ทำไมไม่ออกบัตรแบบแถบแม่เหล็กแทนเหมือนครั้งก่อน มันน่าจะดีกว่านะ อย่างน้อยมันก็เป็นบัตรประจำตัวประชาชน ? ? ?”

ประชาชนที่ได้รับบัตรแบบแถบแม่เหล็ก ส่วนใหญ่จะมาเปลี่ยนเป็นบัตร Smart Card ในภายหลัง ประกอบกับบัตรแบบแถบแม่เหล็กมีต้นทุนสูงกว่าใบเหลือง และต้องใช้ระยะเวลาในการจัดซื้อยาวนานกว่าการจัดหาใบเหลือง หากจัดทำบัตรแบบแถบแม่เหล็ก จะทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่เกิดความคุ้มค่า และจะทำให้เกิดภาวะหยุดชะงักไม่สามารถจัดทำบัตรได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อราชการและสร้างปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่จำเป็นต้องใช้บัตรได้

“ขณะนี้กรมการปกครองและกระทรวงไอซีทีได้ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และจะเร่งรัดให้ได้ บัตร Smart Card โดยเร็วที่สุด”

บัตรประชาชนรุ่นแรก (แบบพับ) พ.ศ.2486-2505

บัตรประชาชนรุ่นที่ 2
บัตรประจำตัวประชาชน รูปขาว-ดำ
พ.ศ.2506-2530

บัตรประชาชนรุ่นที่ 3
บัตรประจำตัวประชาชน รูปสีธรรมชาติ
พ.ศ.2531-2539

บัตรประชาชนรุ่นที่ 4
บัตรประจำตัวประชาชน แบบแถบแม่เหล็ก
พ.ศ.2539-2542

บัตรประชาชนรุ่นที่ 5
บัตรประจำตัวประชาชนแบบแถบแม่เหล็ก
(Smart Card)

สวัสดีครับ... THE ONE จะพาท่านไปเยี่ยมชมสำนักทะเบียนแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่เรียกว่า กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขต 50 แห่ง และสำนักทะเบียนแห่งนี้ในปี 2552 ที่ผ่านมามีได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดสำนักทะเบียนดีเด่น นั่นก็คือ **“สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน”**

นายอมรทัต พิจิตรคดีพล ผู้อำนวยการเขตบางเขน ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน ได้กล่าวถึงบริการประชาชนว่า “การบริการประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารราชการ เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ต้องทำให้การบริการมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่จะต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดความประทับใจและความพึงพอใจของประชาชนในระดับที่เกินกว่าที่คาดหวัง”

และกล่าวเพิ่มเติมว่า “สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน มุ่งเน้นการบริการด้วยรอยยิ้ม (Service Mind) ซึ่งในฐานะผู้บริหารมีความเข้าใจถึงความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพราะต้องบริการประชาชนในแต่ละวัน เฉลี่ย 300-400 ราย วันเสาร์เปิดบริการทั้งวันและวันอาทิตย์ ต้องหมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่เวรรับแจ้งการตาย ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้า จึงจัดอบรมเน้นย้ำการสร้างจิตสำนึกในการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ”

“ทะเบียนอาสา” ช่วยให้คำแนะนำการจัดเตรียมเอกสารก่อนเข้ารับบริการ

ด้วยจำนวนของประชาชนผู้มาใช้บริการในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก สำนักงานเขตบางเขนจึงได้จัดทำโครงการ **“ความรู้สู่ชุมชน ประชาชนรู้เรื่องงานทะเบียน”** หรือที่เรียกว่า **“โครงการทะเบียนอาสา”** ซึ่งมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานทะเบียนเบื้องต้นแก่อาสาสมัครทางทะเบียน โดยรับผู้ว่างงาน ข้าราชการเกษียณ กรรมการชุมชน และคนในชุมชนที่สนใจ เพื่อออกปฏิบัติงานให้ความรู้คำปรึกษาแนะนำแก่คนในชุมชนก่อนไปติดต่องานทะเบียนที่สำนักงานเขต รวมทั้งอาสาสมัครส่วนหนึ่งที่มีเวลาว่าง จะช่วยปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตด้วย ในปี 2552 จัดอบรม 1 รุ่น จำนวน 46 คน จาก 24 ชุมชน ซึ่งได้ผลดียิ่งในอนาคต มีเป้าหมายจัดทำโครงการต่อเนื่องให้มีอาสาสมัครชุมชนละ 4-6 คน และท่านผู้อำนวยการเขตยังได้กล่าวทิ้งท้ายเป็นข้อเสนอแนะว่า หากเป็นไปได้งานทะเบียนควรจะเป็นหน่วยที่ได้รับ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่สุดเพราะจะส่งผลต่อความรวดเร็วในการให้บริการประชาชน

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน ตั้งอยู่ชั้น 1 ของอาคาร ศูนย์บริการกรุงเทพมหานคร (Bangkok Service Center) อาคารรูปทรงทันสมัย 1 ใน 8 แห่ง ที่กรุงเทพมหานครสร้างขึ้นนาร่อง ภายในห้องสำนักทะเบียนจึงมีความกว้างขวางและเป็นระเบียบ จุดแรกที่จะพบคือเคาน์เตอร์บริการส่วนหน้าซึ่งมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตลอดเวลา เพื่อตรวจสอบหลักฐานและให้คำแนะนำเบื้องต้น ถัดเข้าไปคือส่วนของการบริการเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน การทะเบียนราษฎร และการทะเบียนทั่วไปตามลำดับ โดยมีเก้าอี้นั่งรอและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

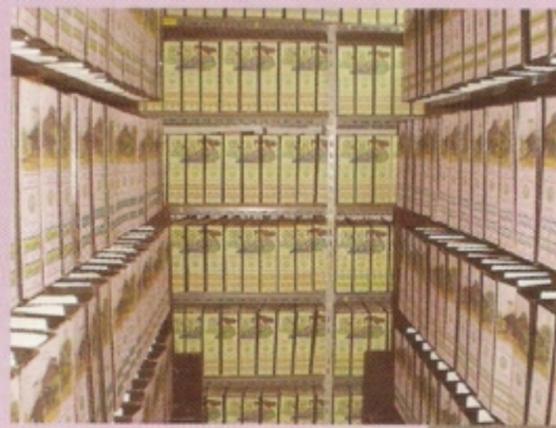

นางมณีรัตน์ สุดเจริญ

หัวหน้าฝ่ายทะเบียนสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน

บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งที่ต้องกล่าวถึง คือ นางมณีรัตน์ สุดเจริญ เจ้าหน้าที่งานปกครอง 8ว หัวหน้าฝ่ายทะเบียนผู้ซึ่งได้รับรางวัลบุคลากรดีเด่นทางการทะเบียน ประจำปี 2552 และรางวัลข้าราชการดีเด่นกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2552 กล่าวถึงการปฏิบัติงานด้านทะเบียนของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขนว่า “เขตบางเขนมีประชากรตามทะเบียนบ้านประมาณ 189,000 คน มีบ้านเกือบ 80,000 หลังคาเรือน และประชากรแฝงอีกจำนวนมาก ปัจจุบันมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ 20 คน และลูกจ้างงานทะเบียนอีก 5 คน ในกรณีมีประชาชนมาใช้บริการมากก็จะเรียกกำลังเสริมคือ อาสาสมัครงานทะเบียนหรือ จิตอาสา มาช่วยในการให้บริการอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี”

เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีประชากรมาก ทำให้บางครั้งเมื่อประชาชนมาใช้บริการในเวลาใกล้เคียงกัน อาจต้องรอกันนาน สำนักทะเบียนจึงได้จัดทำโครงการ “เต็มใจ เต็มงาน ด้วยบริการเสริม” เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของประชาชนระหว่างรอรับบริการ ซึ่งมีบริการเสริมหลายอย่าง อาทิเช่น รถเข็นบริการ น้ำดื่ม น้ำสมุนไพร เครื่องดื่มถึงที่นั่งรอ มุมหนังสือประเภทต่างๆ การบริการวัดความดันโลหิต การจัดทำมีทีวีและทีวีดีเปิดข่าวสารและสารคดีประเภทต่างๆ มุมคำทำนาย 12 ราศี การบริการลูกอมตามช่องบริการของเจ้าหน้าที่ การบริการเก้าอี้นั่งเข็นและเพื่อสะท้อนภาพการให้บริการจึงจัดให้มีตู้รับแบบสอบถามเพื่อนำปัญหาไปปรับปรุงแก้ไขการบริการต่อไป งานนี้ทีมงาน THE ONE ตัดใจน้ำดื่มใบเตยเย็นๆครับ รับรองว่าดื่มแล้วหายเครียดเลยทีเดียว

จุดเด่นสำคัญอีกอันหนึ่งของสำนักทะเบียนนอกจากการจัดสถานที่ที่ทันสมัยแล้ว ที่ต้องกล่าวถึงก็คือ การจัดทำห้องเก็บเอกสารงานทะเบียน ที่มีการจัดเรียงเพิ่มข้อมูลการจัดทำหมายเลขกำกับตู้ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ 1 คน จะเป็นผู้คอยค้นและหยิบแฟ้มที่มีผู้ต้องการใช้และรับกลับมาเก็บที่เดิม สะดวกต่อการค้นหาเป็นอย่างมาก เป็นตัวอย่างที่สำนักทะเบียนแห่งอื่นๆ สามารถเลียนแบบได้ ซึ่งหัวหน้าฝ่ายทะเบียนแจ้งว่า ไม่สงวนลิขสิทธิ์แต่ประการใด ครับ

สุดท้ายนี้ ทีมงาน THE ONE ต้องขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและทีมงานฝ่ายทะเบียน สำนักงานเขตบางเขนทุกท่าน ที่ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดียิ่งครับ

Call Center 1548

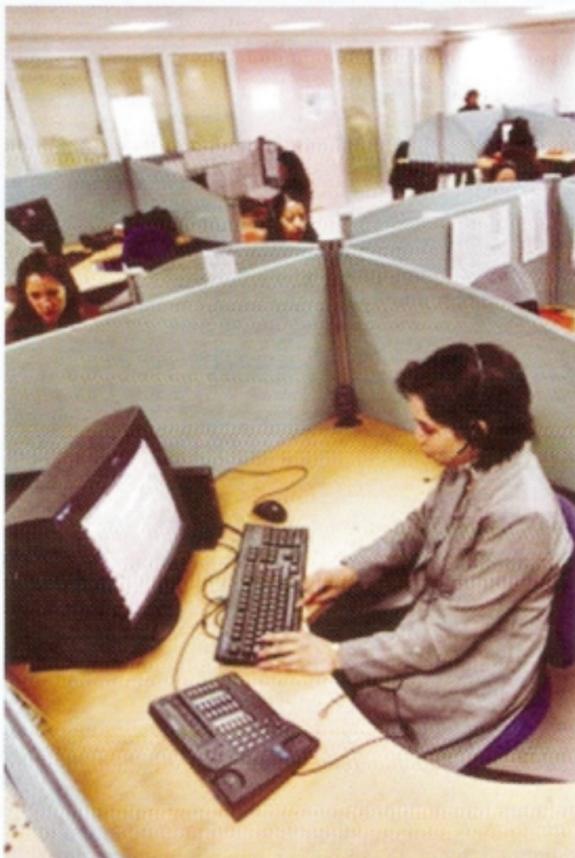
สวัสดีครับ คอลัมน์จากศูนย์ 1548 ประจำเดือนสิงหาคม 2553
ยังคงมีคำถามคำตอบของปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ ที่ได้รับการสอบถาม
เข้ามาทาง Call Center 1548 มานำเสนอทุกท่านอีกเช่นเคยขอเชิญ
ติดตามได้เลยครับ

ถาม ไบแจ้งย้ายหายการคัดสำเนาใบแทนต้องออกเลข
ใบย้ายเป็นปัจจุบันใช้หรือไม่ตามหนังสือสั่งการ
ฉบับใด

ตอบ แนวทางปฏิบัติกรณีใบแจ้งย้ายที่อยู่สูญหายถูก
ทำลายหรือชำรุดในสาระสำคัญ การออกใบแทนใบ
แจ้งย้ายที่อยู่ให้ใหม่ ระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ
ข้อ 91 ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้แล้ว

ถาม ตามระเบียบข้อ 96 เด็กเป็นผู้เยาว์อายุ 2 ปี มารดา
มายื่นคำร้องแทนตัวเด็กอยู่ต่างประเทศ ไม่มี
หนังสือเดินทางของเด็กมาแสดง สามารถเพิ่มชื่อใน
ทะเบียนบ้าน ท.ร.14 ได้หรือไม่ อย่างไร

ตอบ กรณีเป็นบุคคลสัญชาติไทย เกิดในต่างประเทศ
ปัจจุบันยังอยู่ในต่างประเทศ มีหลักฐานการเกิดโดย
มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจเดินทางกลับประเทศไทยได้
บิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย
หรือผู้ที่ประสงค์จะขอมีรายการบุคคลและเลขประจำ
ตัวประชาชนในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎร
ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว อาจมอบอำนาจให้ญาติ
พี่น้องยื่นคำร้องขอมีรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน
(ท.ร.14) ก็ได้โดยนายทะเบียนสามารถดำเนินการได้
ตามระเบียบฯ ข้อ 96/2

ถาม ขอทราบสาเหตุการถูกจำหน่ายด้วย ท.ร.98
และวิธีปฏิบัติกรณีคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่าย

ตอบ การจำหน่ายด้วย ท.ร.98 เช่น กรณีหญิงไทย
สละสัญชาติ ไปถือสัญชาติตามสามีต่างด้าวจะ
ดำเนินการจำหน่ายเลขประจำตัวประชาชนเดิม
ด้วย ท.ร.98 และเมื่อจะขอกลับคืนสัญชาติไทย
ก็จะดำเนินการตามโปรแกรม ท.ร.98 ขั้นตอนการ
ดำเนินการตามโปรแกรมหากมีปัญหาขอให้
สอบถามโดยตรงที่ศูนย์จังหวัด

ถาม การแจ้งย้ายเข้าบุคคลต่างด้าวเข้าทะเบียนบ้าน
ท.ร.14 จำเป็นต้องมีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว
และต้องแจ้งต่อสถานีตำรวจในท้องที่ ที่จะเข้าด้วย
หรือไม่ครับ

ตอบ การแจ้งย้ายที่อยู่ของบุคคลต่างด้าว ซึ่งมีชื่อใน
ทะเบียนบ้าน(ท.ร.13)ให้ดำเนินการตามระเบียบ
ข้อ 89 เช่นเดียวกับบุคคลสัญชาติไทยโดย
นายทะเบียนจะต้องเรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง
และ กรณีเป็นการย้ายที่อยู่ของคนต่างด้าวให้
นายทะเบียนแนะนำให้แจ้งย้ายใบสำคัญประจำตัว
คนต่างด้าว ต่อนายทะเบียนคนต่างด้าวท้องที่ด้วย
(ระเบียบข้อ 78)

ถาม ถ้าบวชเป็นพระสงฆ์แล้วแต่ไม่ได้ย้ายชื่อเข้า
ทะเบียนบ้านของวัดสามารถทำบัตรประจำตัว
ประชาชนพระได้หรือไม่ครับ

ตอบ การที่พระภิกษุสามเณรซึ่งเป็นบุคคลได้รับการ
ยกเว้นไม่ต้องขอมีบัตรแต่ประสงค์จะขอมีบัตรก็
สามารถทำได้แต่ต้องแจ้งย้ายออกจากทะเบียน
บ้าน ไปเข้าทะเบียนบ้านของวัดและแก้ไขคำนำหน้า
นามเป็น “พระ” หรือ “สามเณร” ก่อนจึงจะขอ
ทำบัตรได้ การไม่ดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการ
กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนประกาศมหาเถร
สมาคม ในการแสดงภาวะที่ไม่แน่นอนซึ่งจะทำให้
นายทะเบียนจะแจ้งไปยังมหาเถรสมาคมภายหลัง
การทำบัตรให้ เพื่อดำเนินการต่อไป

ถาม อำเภอสารถออกหนังสือรับรองการอยู่กินฉันท์สามี ภรรยาได้หรือไม่ กรณีไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน

ตอบ การออกหนังสือรับรองการอยู่กินฉันท์สามีภรรยา เป็นการออกหนังสือรับรองการสมรสโดยพฤตินัย ซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการใดวางแนวทางปฏิบัติไว้ และการอยู่ฉันท์สามีภรรยาไม่ใช่หลักนิตินัย ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของทางราชการได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ จึงไม่สามารถออกหนังสือรับรองดังกล่าวได้

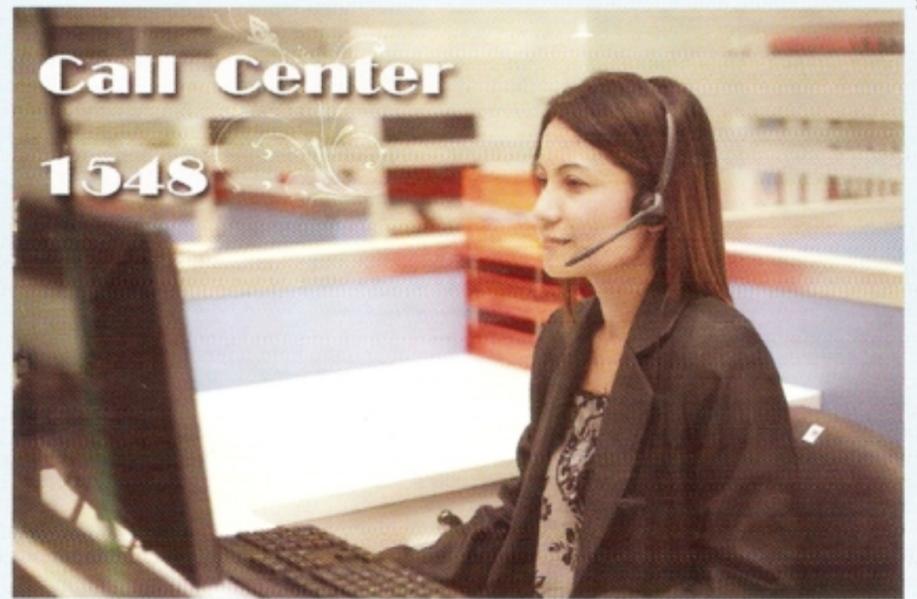
หมายเหตุ หนังสือที่ มท 0305/10382 ลว. 30 ก.ค. 2541

ถาม อยากทราบว่าถ้าบัตรประชาชนหมดอายุแต่ยังไม่เกิน 60 วันจะยังสามารถใช้ดำเนินธุรกรรมต่างๆ เช่น การสมัครงาน หรือการยืนยันตัวตนบุคคลในกรณีต่างๆ ได้หรือไม่

ตอบ การที่กฎหมายกำหนดให้ขอมีบัตรใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่บัตรหมดอายุ เพื่อให้ผู้ใช้บัตรต้องถูกเปรียบเทียบปรับ หากขอทำบัตรใหม่ภายในเวลาดังกล่าว ส่วนบัตรที่หมดอายุแล้วจะไม่สามารถนำไปทำธุรกรรมใด ๆ ได้เว้นแต่การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

ถาม บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนคือบุคคลประเภทใด

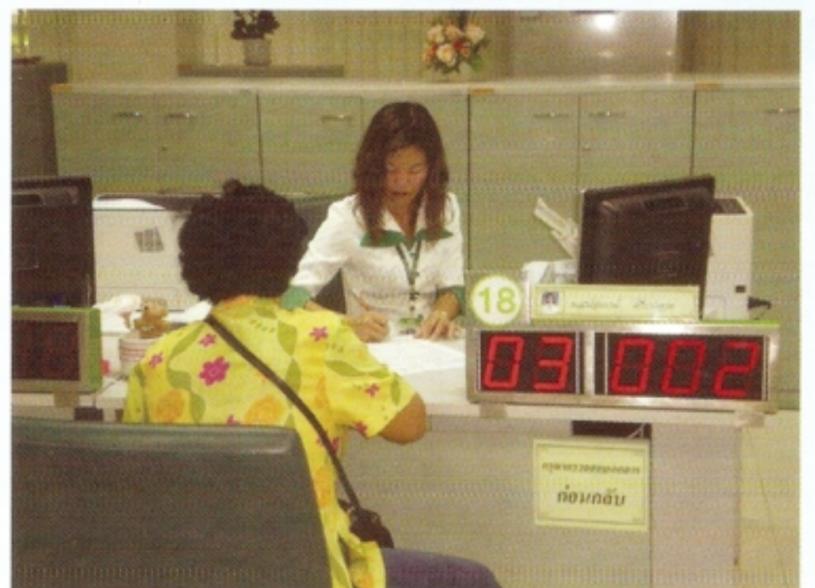
ตอบ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หมายถึง บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร แต่ไม่มีรายการในทะเบียนบ้าน (ท.ร.13 และ ท.ร.14) เนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันถิ่นกำเนิดหรือประวัติของบุคคลหรือมีหลักฐานไม่เพียงพอที่นายทะเบียนจะพิจารณาเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หากต่อมาบุคคลประเภทดังกล่าวสามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้สามารถขอแจ้งเกิดถิ่นกำเนิดหรือ ขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้

ถาม ขอตราบรายละเอียดหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่น กรณี ข้าราชการตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ทะเบียน ระดับ 3 /เจ้าพนักงานทะเบียน ระดับ 3 สามารถแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนได้หรือไม่ ซึ่งจะมีอำนาจลงนามเอกสารงานทะเบียนท้องถิ่น ได้แก่ทะเบียนบ้าน สุตบัตร มรณบัตร เป็นต้น ได้หรือไม่ ขอตราบรายละเอียด

ตอบ 1. การแต่งตั้งผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นกรณีเป็นเทศบาล ให้ปลัดเทศบาลพิจารณาแต่งตั้งจากพนักงานเทศบาล ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป (มท 0310.1/ว 8 ลว.12 มี.ค. 2544)

2. การใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของนายทะเบียน เช่น การคิดและรับรองสำเนารายการทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ตามมาตรา 6 หรือการเรียกเจ้าบ้านหรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อความถูกต้องของการทะเบียนราษฎร หรือการสั่งจำหน่ายรายการทะเบียนราษฎร การเพิกถอนหลักฐาน และการแก้ไขรายการทะเบียนราษฎร ตามมาตรา 10 เป็นต้น ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งแล้ว ก็สามารถดำเนินการได้ (มท 0309.1/ว 18 ลว. 21 ก.ค. 2546)

เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2553 นายพิภพ ดำทองสุข ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียน พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักบริหารการทะเบียน ให้การต้อนรับ Dasho Penden Wangchuk ปลัดกระทรวงมหาดไทยและวัฒนธรรมภูฏาน (Secretary, Ministry of Home and Cultural Affairs of Bhutan) พร้อมด้วยคณะในโอกาสเดินทางมาเยือนประเทศไทย และศึกษาดูงานทางด้านระบบการลงทะเบียนของไทย (Civil registration system) ณ สำนักบริหารการทะเบียน (ลำลูกกา คลอง 9)

สำนักบริหารการทะเบียน 59 หมู่ 11 ถนนลำลูกกา คลอง 9
 ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12150
 โทร. 0-2791-7115-8 Call Center : 1548

<http://bora.dopa.go.th> email : theone_9@windowslive.com